

271
x
S E L E C T A

4398. a 86
SANCTORUM CAROLI BORROMÆI,
FRANCISCI SALESII, IGNATII,
XAVERIIQUE MONITA

OMNIBUS QUI IN EVANGELIO LABORANT UTILIA,
AD USUM
CLERI GALLIARUM

IN PATRIAM REMIGRANTIS ACCOMMODATA.

x
LE POINTE (THOMAS)

—
LONDINI;

Typis PHILIPPI LE BOUSSONNIER & SOCIJ,
No. 5. Hollen Street, Soho.

Veneunt apud KEATING, BROWN & KEATING, 37.
Duke Street, Grosvenor Square. BOOKER, New-Bond
Street. DULAU & Co. Soho. HUARD, 10. King Street,
Portman Square.

—
1800.

SELECTA

SANCTORUM CAROLI BORROMEI
FRANCISCI SALESI IGNATII
XAVERIIQUE MONITA

LONDON:

Printed by J. B. G. & Co. Stationers, 10, St. Paul's Church-yard.
Printed by J. B. G. & Co. Stationers, 10, St. Paul's Church-yard.
Printed by J. B. G. & Co. Stationers, 10, St. Paul's Church-yard.

1800

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

PII

PAPÆ VII

Benedictionem,

SIBI TENUIQUE SUÆ OPELLÆ,
quàm demississimè flagitat

SANCTISSIMI PATRIS

Humillimus & obsequentissimus
Servus ac Filius, Thomas LE POINTE
Sacerdos Parisinus, Canonicus Ecclesiæ
Secularis & Collegiæ Sancti Martini
de Campellis in Briâ, Diœcesis Parisi-
ensis.

SAATCHI & SAATCHI

0311/19/10

17250

Boeddinghaus

31179 312 15010/27 103

1875

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

RECEIVED

[illegible]

...the

Journal of the College of Arts and Sciences

Compagnie de Paris, 1888.

1871

ADMONITIO.

Cum quidam ex illis sanè qui metaphysice delectantur, in controversis hærentes, de rebus nostris *speculativè* scriberent; exiguo certè cum fructu, ne dicam plurium offensione: existimavi facturum esse me operæ pretium, si præceptiones quasdam colligerem, quæ ad praxim spectantes possent multis prodesse, lædere neminem: excerptæ videlicet ex Auctoribus illis, qui non nisi cum reverentiâ, quod jampridem Concilium Toletanum de Isidoro Hispalensi disertè pronunciavit, nominandi sunt. Ego autem, fidem ac libertatem ut nulli partium juratam gero, ita similem affectum jure postulo in eis, qui meum hoc qualecumque opusculum suâ curâ digna-

buntur. Si meum id quidem fas est dicere, in quod ferme nihil præter ordinem et juncturas contuli. Rogatos porro eos velim animum partium securum et ab opinionum factionibus liberum, Deoque soli et Ecclesiæ matri addictum, dignitati denique officioque suo intentum afferant ad legendum: ut pacis ac belli Deus nobis non in prudentiâ humanorum arcanorum indagatrice, sed in cœlestium sedium assistrice sapientiâ omnia reponentibus benignè succurrat, mentique et actioni ad finem usque moderetur.

SELECTA

SANCTORUM CAROLI BORROMÆI, FRANCISCI
SALESI, IGNATHI, XAVERIIQUE

MONITA,

OMNIBUS QUI IN EVANGELIO LABORANT UTILIA,
AD USUM

CLERI GALLIARUM

IN PATRIAM REMIGRANTIS ACCOMMODATA.

IN patriam remeantes, (si quidem Spiritus ille ipse à quo accepistis unctionem, illuc vos tandem aliquandò revocet) utinam, VENERABILES FRATRES, nihil vobiscum præter simplicem corpori regendo vestitum; et in quotidianas preces Breviarium adferatis. Ingressi fines patriæ illud ante omnia mordicus tenete, ut intimam vestræ custodiam et certa præcandi commentandique spatia non omittatis; inde vegetior quisque in dies atque robustior ad opem aliis ferendam semet acriter incitabit. Hi quò libentius curationem, ubi opus erit, accipiant, quilibet vestrùm statuatur cunctis interim officiosè demerendis atque omni ratione sibi conciliandis insistere: deposità severiore personâ; comiter alloqui singulos; hilari ac sereno respondere vultu; faciles ad se cuius præbere accessus; contemnere omninò neminem: nihil in victu cultuque sibi præcipuum sumere; querentibus loco tactoque cedere; quovis casu periclitantibus, ubi non possit manu, prece vobisque succurrere. Hac vos summissione, officio, suavitate, clementiâ, cæterisque artibus quas vobis Spiritus celestis haud dubiè suggeret, brevè omnium animos ita vo-

bis devinciatis, uti deinde nihil ad cujusquam reprehensionem à vobis profectum, aut acerbum ulli videatur, aut nimium. Neque ipsos duntaxat qui in comitatu erunt viatores, reddere quotidie meliores conamini; sed etiam in cauponis ac diversoriis, cum se occasio dabit, promiscue cunctos docendo, monendo, juvando, excellentis cujusdam virtutis et charitatis relinquit impressa vestigia.

Erunt sanè multa, partim quòd privatis obstant commodis, haud æquo animo in vulgus accepta; partim, nondum maturis ad agendum rebus, in aliud tempus differenda. Cæterum sobrietatis, patientiæ, mansuetudinis omniumque virtutum famâ præcurrente, summa vos civium gratulatio ubique locorum excipiet, cum veram ac salutarem doctrinam asserre vos factis moribusque multò magis quàm dictis aut scriptis ostenderetis.

Dignum profectò non hominibus dico tantum sed ipsis Angelis spectaculum, si quis suam ad parochiam primum accedens, presbyterium incensum, dirutum, aut quoquo modo inhospitum nactus, ad pauperem tabernam aliudve tectum humile, postposito lautiore hospitio, diverterit; eam veluti sedem belli contra satanam et vitiorum monstra capturus. Tum illum scilicet intelligent omnes animarum non pecuniarum lucris inhiare.

Hanc Domini vineam à vestro discessu fœdum in modum squalere didicistis. Inde Gallorum plerique paulatim extinctis, quos Deus indiderat vestræque operæ foverat, veritatis ignibus, conscientiæ magisterium exuere: effractisque pudicitæ claustris, in choreas, ludos, computationes ac venerem intemperanter effusi, cæci cum cæcis ducibus ad sempiternum interitum præcipiti celeritate festinare: facili deflexu à prudentiâ ad astutiam, calliditatem perfidiamque degenerare. Inde pravum simulandi studium et fallendi certamen. Uti quemque pessimè oderunt, ita familiarissimis oculis in-

tuentur: bona fides et aperta simplicitas et candor illuditur. Accedit sævitia morum et immanitas dira. Nec mirum. Intrusorum et apostatarum imprimis machinationes ac mendacia omnem ab infelici tellure benigni syderis radium ac lumen arcere non destiterunt. Hinc teterrima rerum, cæremoniarum, errorumque colluvies, artes magicæ, concubius incesti ac vagi, fidelium cum infidelibus infanda connubia; frequens in alienas fortunas irruptio, sacrilegi questus, horrendum avaritiæ et mali fenebris incrementum, sicariorum summa licentia, omne denique perditorum hominum genus; blasphemæ, itemque seditiosi et grassatores in multitudinem aucti.

In tam gravi tamque lamentabili per Gallias fidei morumque ruinâ, unum tamen est, præstante miseratione divinâ, quod vos, VENERABILES FRATRES, impensè solari debet; non deesse sanè qui, postquam furentem vos falsæ philosophiæ impietatem, æquitatem animi et constantiâ lenire nequicquam conati, multaue et maxima perpassi incommoda, fortunis, domo, patriâque carere quam Deum ac Regem deserere maluistis, tantæ scilicet testes virtutis nec imperiti rerum æstimatores, cœperunt cogitare apud se, profectò nobilissimum atque adeo divinum philosophiæ genus esse, quod homines ad tantam æquanimi-tatem firmitudinemque perduceret. Hanc deinceps divino sunt impulsu imitati; et quidem ita in proposito firmi, stabilesque, uti per varias deinde clades et bellica infortunia et nefarias impiorum conspirationes, magistris ac pastoribus orbatî, suis tamen ipsi moribus ac vitæ ratione, christianam fidem ac disciplinam in hoc usque tempus religiosè coluerint. Ex quo facillè intelligitur ad permovendos ad virtutem animos, facta dictis quantò antecellant. Atqui certè vobis eadem est prorsus ratione redintegrandus labor. Itaque ad perditorum sananda ingenia, vos exemplo priusquam verbo opus esse

rati, cunctis, uti æquum est, ad omnem virtutem et charitatem præluere pergite. Neque sanè deerit vobis de Deo pariter ac de hominibus bene merendi materies, si novo impetu facto, in omnes partes christianæ reparandæ rei animum ac vires intenderitis.

Ad tantam hominum vim in arctam et angustam ab latâ et spatiosâ viâ traducendam, tractandâ tam variarum factionum ingenia, multorum inimicitias atque odia subeunda, ad refellenda jam inveterata et penitus infixâ capitis errore mentibus philosophicæ vanitatis commenta, et numero magistrorum et spectatâ innocentâ vitæ morumque, et egregiâ corporis animique firmitate, et sanâ multiplicique doctrinâ, et super hæc non vulgari prudentiâ magnoque rerum usu opus esse non ignoratis; hujus autem generis magnam in præsentâ esse penuriam; atque adeo messem quidem multam, operarios autem esse paucos. Sunt utique nonnulli adolescentes ad vineæ Christi culturam atque ad Evangelii prædicationem instituti, sed necdum ad maturitatem ea pervenit soboles, et Galliarum necessitates præsentem efflagitant opem.

Certum ergo sit fixumque vobis, VENERABILES FRATRES, terram eam rursus omni arte moliri, curâque et labore quoad ejus fieri possit sterilitatem soli maciemque pervincere.

Delati in parochias vestras Episcopum legitimum, si adsit, adibitis non honoris modò sed obedientiæ causâ. Ex ejusdem autoritate concilioque omnibus christiani Pastoris fungemini muneribus. Sin absit; ad exultantem properabitis, et pio cordis affectu qui officiorum omne genus complectetur, et jugiter fuis ad Deum precibus; ut videam ac desolatam ecclesiam, reditu sui Præsulis et Sponsi, quamprimùm recreare dignetur. Reliquos item sacerdotes animi summissione et verâ charitate demerebimini. Civilis item Præfectus urbis,

oppidi, pagi-ve, qualisqualis ille sit, enitemini, quantum poteritis, ut amicus ac propitius vobis sit: neque res ulla erit tanti, uti dicto facto-ve illum exasperetis: tum si et malè audierit, et monendo reddi meliorem putaveritis posse, et occasio commoda inciderit; quam amicissimè et demississimè, et ore placido eidem exponetis, quinam de illius actis et vitâ sermones hominum sint: ac suadebitis, uti famæ pariter et officio consulat. Multi erunt, qui de illo ad vos querimoniae deferant, vestramque apud eum profanis in rebus implorent opem. Hisce vos occupationum vestrarum magnitudinem excusabitis et genus. Addetis vereri vos, ne parum eâ legatione proficiatis; qui numen et conscientiam spernat, hunc vestra quoque monita nihili esse facturum. Cum religiosis familiis, si quæ revixerint, facite ut quam optimè vobis conveniat, Religiososque ipsos mansuetudine ac benevolentia comprehendite, atque illorum institutum quibuscumque licuerit rebus, pro virili parte promovete.

Ut amplissima Pastorum munera debitè adimpleatis, cuncta sunt sine dubio oppugnanda sceleris et nequitiae munimenta. Verum enim verò arcem ipsam protinus aggredi ne dubitate. Ea fermè contemptu sacrorum, inscitia divini pariter humanique juris et altâ futuri seculi oblivione constat. Atqui, ad fidei sinceritatem revocandam et pravæ religionis procul habenda contagia, catechesis prompto ac libenti animo adhibenda, excellentis ministerii genus inter illa quæ multi velut abjecta et minimè speciosa fastidiunt; quas autem vos partes ne alteri delegaveritis. Circa meridiem igitur, aliâve competente horâ, singulis diebus compita urbis, si campana desit, circuibitis ipsi, plebem in templum elatâ cientes voce: ibi civium filios puerosque et sexûs utriusque mancipia, salutaribus institutis atque præceptis erudietis. Necnon vobis publicè præeuntibus, promiscuum vulgus christianas preces et pia dogmata, remotis utique à musicæ

profana modulis, resonabunt. Atque id ipsum eò majoris apud vos debet esse, quòd ejus laboris patientia non modò imperitos idiotasque ad notitiam Dei atque ad virtutem informat; sed etiam reliquorum animos cum tacito quodam plausu atque approbatione conciliat.

Quod SS. DD. noster FRIUS VII. Episcopis dixit, Pastoribus omnibus dixit: " omnium maximè paterni amoris, benevolentiaque vestrae vigilantiam, studium, industriam, operam pueri sibi et adolescentes deposcunt: quos cum exemplo suo nobis, tum oratione Christus tam vehementer commendavit quorum in teneris animis inficiendis et corrumpendis omnes contenderunt nervos, qui res publicas et privatas evertere, divina et humana jura omnia permiscere sunt moliti, spem in eo maximam nefaria cogitata perficiendi collocantes. Neque enim hos fugit, mollis ceræ instar illos esse, qui tractari facili et in quamlibet partem flecti et fingi possint: quam vero formam semel susceperint, eam, quum aetate progressi obdurnerint, pertinacissimè retinent, aliamque respuunt. . . . Nolite ergo committere, VENERABILES FRATRES, ut filii hujus seculi prudentiores, quàm filii lucis in generatione sua sint. "

Itaque nullo non die statis horis publicè catechismus explicandus: id verò in omnes partes unicè proderit. Puerilis aetas, infima plebs, servi et ancillæ præceptionibus ac mysteriis erudiantur. Eadem illa rudimenta legesque servi mox heris, filii parentibus, fideles pueri æqualibus ingerent: pravae consuetudines vestris adhortationibus, et crebrâ inter catechesim ac terribili cœlestium irarum denunciatione discutientur: propositisque præmiis ac pœnis, pudici paulatim ac probi mores in vulgus inducentur. Per hunc modum fraudibus et rapinis obviâ ibitis, et sectantes delicias à scortis et pellicatu divelletis. Ad lites autem dirimendas tollendas-

que inimicitias plurimum valebit, si monitis et auctoritate viros aliquot honestos adduxeritis, uti datis inter se dextris et veniâ offensionum petita, publicè ad ipsas templi valvas, magnâ populi frequentia, in gratiam optimo exemplo redeant. Quia non eundem fortè cum quibusdam successum habebit res, fiet à vobis sapientissimè, si ad catechismum accedat domestica et quotidiana consuetudo multorum; ut quod è superiore incassum egeritis loco, privatis colloquiis et familiari convictu ad exitum perducatur.

Tanta porro catechismi vis est et efficacia, fructus tam uberes, tam secundus ex usu christianæ rei progressus, ut in Armuzianâ ditione, Mahumetani plurimi suorum conversione exterriti, Caciziorum admonitu, non modò vocem catechistæ ac vultus horrerent, sed etiam ad consuetum catechismi signum oppositis illicò manibus obturarent aures, quòd ita persuasum haberent, in ipso quoque illius tintinnabulo ac sono vim inesse maleficam. Non minùs extitit admirabilis catechismi fructus apud Brasiliòs, qui rudi tenebrisque involutâ barbarie famosi, super quotidianas cædes ac finitima bella, et inexpiabile ulciscendi certamen dapesque diras, in crapulam quoque ac venerem projecti magis in dies obtunderent aciem mentis. Brasiliì videlicet, concessâ catechistis in disciplinam puerili ætate ac sobole, per filios suos ipsi cicurati fuère et eruditi. Siquidem pueri et tradita faciliè accipiebant et retenta fideliter grandioribus natu, quotidianæ consuetudinis et linguæ beneficio, per otium inculcabant et suo ipsi exemplo sensim cæteros à nefariis atque impuris moribus avertebant. Parentes interea, (ut est etiam improbis ipsa per se virtus amabilis) filiorum obsequio, sobrietate, cultu, institutione lætari; eosquè ultro ad proficiendum accendere, christianam demum ipsi doctrinam adhibere. Sed de catechismo hactenus.

Jam, inter redeundum et posteaquam adveneritis, omni ope contendite, uti populi mores ac vitia domi forisque; genera pactionum et quæstuum; nequon in forensi re corruptelæ, factiones, calumniæ, et alia id genus, quibus opprimuntur veritas; vobis quàm notissima sint: quoad ea postmodum curationes ac medicinam scienter accommodetis. Hoc vobis ad rem ex animi sententiâ gerendam longè utilius fuerit, quàm librorum attenta pervolutatio, minimè tamen alioqui omittenda.

In capessendâ autem christianâ re, delectuque negotiorum habendo; illud vitabitis inprimis: ne, quorum fructus ad unum vel ad paucos pertinet, anteponatis iis, quæ plures vel etiam universos attingunt. In sacramento Pœnitentiæ, exploratâ quàm diligentissimè reorum conscientia, si fraudati quid forte restituendum, vel condonandæ injuriæ, vel scorta relinquenda, vel ejusmodi quippiam expiandum sit; planè videbitis, uti ante latam sententiam expietur: nam qui piaculis ejusmodi obstricti tenentur, ab sacerdote appellati, magis in promittendo interim faciles, quàm in præstando postmodum fideles existunt. Si qua pecuniæ summa, seu propterea quod justî domini copia nulla sit, seu etiam pietatis ac beneficentiæ studio erit in pauperes conferenda, cautelam omnem adhibete ne famæ vestræ atque existimationi aliqua labes ab iniquis et omnia pejorem in partem interpretantibus, adspargatur.

Ut mira illa rerum conversio, quam velle se Novatores falsò professi sunt, et Ecclesiæ Apostolicæ facies contrâ quàm speravêre, nostro seculo demum redeat, quotidiani usûs præcepta, ad æternam salutem præcipuè necessaria in loco idoneo palam in tabellâ proponite. Ad ea perlegenda, exscribenda, et quod caput est, observanda, cum cæteros invitabitis; tum verò pœnæ loco, si res postulet, adigetis in tempus certum quorum ipsi confessionem exceperitis: ut

inde perpetuam, si fieri possit, ejus disciplinæ consuetudinem sponte retineant. De cætero eorum profectum cavete ne acrioribus tentamentis exploretis, quam quæ pati, ut ægroti natura, sic pœnitentis imbecillitas possit, sed semper infra potius quàm supra vires probatio sit, alioquin exacerbantur multi sensimque desperant; ac domitis ad extremum frænis, in avia et dirupta præcipientes abeunt. Atque hoc toto in genere prorsus vitanda experimenta, quæ vel inani et absurdâ novitate vel etiam procaci quadam et cynicâ libertate, aut risum spectantibus aut stomachum movent. Vos verò sectamini quæ cum ratione pariter ac pietate consentiunt. Facietis quidem ut singulis noctibus, ex antiquo plogue more, voce ad commiserationem accommodatâ, vicatim populo commendentur opportunâ deprecatione adjuvandæ animæ, quæque in hac vitâ peccato letali tenentur, quæque in alterâ purgatorio igne torquentur. Statis per hebdomadam diebus operam conferetis ad similtates civium dirimendas, restinguenda odia, forenses denique controversias componendas, quippe quarum impensæ magno civium damno sæpe sortem exsuperant. Ergo iis omni ope obviam ibitis: atque ipsos etiam quorum interdum culpâ lités aluntur, scribas ac leguleios, vobis aliquo pacto devincire et salutari quopiam remedio sanare conabimini.

In concionibus autem, quò magis commune bonum id est, eò majorem industriam et assiduitatem et operam collocari, neque illas ad vulgi oblectationem plausumque, sed ad morum emendationem et unius Dei gloriam omnino referri par est. Animarum quippe agitur salus: adhibenda vulneribus remedia; non prurientes aures curiosis quæstionibus, et inani sermone scalpendæ: ac proinde accersita, fucata, dubia, obscura, controversa, ne in medium adduxeritis. Virtutis amorem, vitiorum odium excitare contendite: et ex iis quæ pro universo mortalium genere Christus Dominus acerbissi-

ma pertulit, locum subinde aliquem inducendo, ad malè actæ vitæ detestationem, ad lacrymas, ad Pœnitentiæ et Eucharistiæ sacramenta populum vehementer impellite. Sic ei pacem evangelizate, ut, quæ *bona est et boni causâ initur, et Deo copulat*, (S. Greg. Nazianz.) totis viribus sectetur; illam autem exhorrescat, quæ adversatur Deo, quæ connivere criminibus jubet, quæ doctrinis variis et peregrinis abduci populum sinit, quæ mala germina succrescere in agro Domini patitur, et segetem bonam suffocare Patrisfamilias.

Nihil quidquam omitte, ut Patronam Galliæ Dei matrem, regno suo impiè dejectam, in pristinam possessionem restituat; nec illum pigeat festos Mariæ dies devotissimè colere, coronam globis plexam piacularibus evolvere, eximias imprimis Divæ Virginis imitari virtutes; ejusque se ipse nomini ne moretur in perpetuum mancipare, quæ appellari gaudet *Spes nostra, Mater misericordiæ, Protegens et Liberans*: tantæ scilicet appellationis mensuram, ut est omnipotentia supplex, nunquam non impletura: ad Sanctos item Angelos quisque frequenter ac piè recurat, quorum sub umbrâ salutem suasque fortunas non dubitet deponere. Inter dicendum autem, videte ne quem, eorum præsertim qui cum imperio ac potestate sunt, apertè perstringatis. Exulcerare plagas hoc quidem est, non curare. Privata objugationes in privato adhibendæ sunt, et quidem plurimâ humanitate conspersæ. Opulentis verò ac potentibus viris, quod ferme delicatum et fastidiosum est genus, inter ipsam admonitionem subinde etiam vos ad pedes abjicite; vel si res tulerit, caros date amplexus: planè ut perspiciant non tristitiâ vos ullâ, vel severitate, vel negotiorum appetentiâ, sed eximiâ quadam benevolentia et charitate, ad officium reprehensionis adduci.

Jam verò, de familiari convictu et quotidianâ cum hominibus consuetudine, haud levis est animadversio; multasque et magnas ea res habet cautiones, quarum prima illa est: ita utendum amicis, quasi non vos quidem illis, sed illi vobis olim infensi infestique futuri sint. Id qui præsumpserit animo, longè attentius omnia circumspiciet, seque ipse in officio continebit, neque in securitatem effusus, admittet quod aliquando sibi exprobari aut objici possit. Alter locus cautionis est, operam detis uti studiosos recti verosque discipulos à fictis pravisque dignoscatis; et convenientem utrisque faciatis medicinam. Non deerunt plurimis obsiti ulceribus, qui metu ne illa detegatis, vel etiam captandæ ad cæteros commendationis causâ, ultro sese vestram in amicitiam ac familiaritatem insinuare non dubitent. Ii, si vos inter cætera ad prandium aut cœnam invitent, ite sanè ac vos vicissim illos ad Sacramentum Confessionis invitate: et curate uti prorsus intelligant, fixum esse vobis certumque, eos omnino ratione ad christianam severitatem ac disciplinam, à laxiore vitâ delictisque traducere. Sic fiet, uti vel in posterum vos frustra interpellare desistant, vel quod optandum est magis, ad meliorem frugem, vobis duobus ac magistris, tandem aliquando perveniant. A donis et muneribus eadem cautelâ abstinete, quantum fieri poterit: quod in tractandis hominum ingenis vestra vobis ratio sit solutior et expeditior.

Quos ad vitia projectos et in peccandi libidine perperam obstinatos offenderitis, gehennæ quidem illos et futuri terrore judicii maximè commoveri oportebat: sed quoniam hæc nimium abesse longè stulti homines putant, multi etiam propter fidei imbecillitatem, sint ne omnino ulla, turpiter ambigunt; at vos, ærumnas, morbos, calamitates, exilia, vincula, cædes, orbitates, naufragia, bonorum proscriptiones direptionesque, et alia malorum genera sexcenta percurreritis, quibus in hac etiam vitâ impios ac pravi tenaces homi-

nes afficit Deus: eademque denuntiatione perditos et intanos ab amentia revocare conabimini. Si cum irato et flagrante cupiditate vindictæ res vobis fuerit, blanda primum oratione, quasi aliud agentes, mulcebitis hominem: dein capto circuitu, sensim ad causam accedetis, ut quam ille queratur injuriam elevetis verbis, et multò minorem opinionè fuisse demonstretis: aut etiã divino permissu relata, quod injuriosum ille quoque se quondam in alios fortasse præbuerit. Ad hæc et alia id genus dicta, si vos aversabitur, cederis tempori scilicet: sin dederit sese, premetis paulatim acrius et identidem instabitis, quoad sedatâ perturbatione reliquam à vobis medicinam libenter accipiat. Eadem ferme observatione ad leniendum dolorem, mœroremque et cæteras animorum ægrotudines, uti licebit.

Cæterum, instate opportunè, importunè; arguite, obsecrate, ut parochiani vestri quotidianam vitam degant, ex laudato Majorum more, quem ad nos usque dâmnosa certè imminuit dies. Illi quidem sic noctis otia partiebantur, ut neque cœna somno, neque somnus matutino pensò quidquam detraheret; sua autem christianæ pietatis exercitiis tempora constarent. Tot enim ac tantas inter causas, quibus Catholica Religionis clades morumque ruina maturata est, primus sanè, annumerandus est, qui in magnis præsertim civitatibus invaluit, ordo præposterus. Neque fieri profectò potest, sive negotiis detineantur, sive comensationibus aliisve laxamentis in multam noctem indulgeant, ut surgendi manè servetur hora competens: atque inde fit ut statis Sacerdotum psallentium seu sacrificantium precibus, aut dicentium ad populum sermonibus admodum pauci intersint; cæteris in cubilibus suis turpi mollitiæ luxuriantibus: quos quidem non pudet ad meridiem usque stertere; cum inde à primo diluculo innumera dona eaque divina possent ex Christi tantis arâ carpere; expiare noxarum confessione ani man

illamque coelesti epulo pascere. Præterquamquod servatae ad somnum et vigilias lunæ solisque vices, sanitati corporis juxta ac mentis multum conferunt. Atque hæc cum iis qui Christiani censentur.

Convertendis autem ad Christum ethnicis, suum item spatium ac laborem imperietis. Non deerunt enim, quamquam, ut spero, paucissimi, qui veri Dei cultu cum dæmonum servitute per summam impietatem atque perfidiam commutato, humanæ rationi filios suos et filias suas cœcæ cordis pravitate mancipaverint: quæ misera porro soboles ut rursus ad lucem veritatis et ipsamet adoptionis jura transferatur; probetur primum adultis, si qui sunt, neque idolorum quorumcumque præsidio, operum scilicet manuum hominum, neque solius rationis ope, incertæ, debilis, modò elatæ, modò depressæ et in plerisque hominum falsæ, æternam salutem comparari posse. Id ubi pereperint, deinde doceantur esse unum rerum omnium Opificem, qui ex nihilo cuncta creaverit, eaque omnia fungi officio præter angelos desertores et hominem qui è primo illo statu suâ culpâ exciderit, in quo à Deo parente positus fuerat; idemque naturæ legibus, rectæque rationi advesetur.

Discant deinceps, Deum esse trinum et unum, cujus imperium primus ille homo neglexerit. Et quoniam infinitæ Majestati ac Numini facta injuria, infinitam quoque satisfactionem exigeret, secundam Trinitatis Personam, cùm genus humanum aliave omnino creata natura solvendo non esset, humanitatem nostram uliro assumpsisse atque induisse, ut idem Deus simul et homo innocentissimus poenam nostris sceleribus debitam, pretioso sanguine suo, acerbâque persolveret morte, ac nos in omnipotentis Dei gratiam restitueret.

Hæc illis omnia clarè et copiosè explicanda. Tum ad eorum quæstiones probè respondendum et omnis ex eorum animis, quoad ejus fieri potest, dubitatio tollenda; atque ut

illis certæ præcandi formulæ traditæ, præceptaque Decalogi exposita sunt, promittant se ethnicos ritus superstitionesque deposituros. Denique Baptismi vis atque mysteria iisdem explicentur. Atque ita Christo dent nomina ac baptizentur.

Vestri porro sermones, VENERABILES FRATRES, populis eò jucundiores erunt quò crebriores. Cum enim vos propter virtutis et in parochiis vestris colendis atque administrandis eximie sollicitudinis nomen singulari charitate studioque complectentur; fieri non poterit ut adhortationes vestras pietatis et scientiæ luminibus distinctas non magnificent. Longè maximæ illis voluptati erit cognoscere verè paternam curam sollicitudinemque quam in parochiis vestris obeundis iustrandisque adhibebitis; illæque præcipuè domibus sollicitè visitandis quæ propter vicinorum ac morum asperitatem magis egent præsentia pastoris. Nam et ipse princeps pastorum Jesus-Christus, relicto illo amplissimo grege felicissimarum mentium, è cælo descendit in terras, ut centesimam ovem errantem et vagam quæreret, et in salutis æternæ viam portumque revocaret. Ad hunc si parochias vestras peragantes mentis oculos intendatis, vos profectò sentietis in tanto labore non leviter excitari: in gregis ergo vestri curâ neque labori neque ullis difficultatibus parcite.

Imperfectæ quidem essent hæ præceptiones, si ab auctoritate Apostolica Sedis avulsæ Diœceses silentio premerentur, in quibus ab adulterinis præsulibus juris divini responsa ritusque sacrorum et publicæ ac private ceremoniæ petuntur. Erit igitur omni ope atque operâ nitendum ut quæ sola superest illis salutis via illam protinus ineant, ad Romanum scilicet Pontificem obsequiosæ revertantur: excusso latronum iugo, illorum nempe pseudopastorum, quibus nec legitima potestas ab hoc Sanctæ Sedis Apostolicæ fastigio derivata, nec fidei christianæ pura et sincera doctrina suppetit. Quæ nimirum duæ sunt claves illæ regni cælorum quas Christus

Dominus noster sancto Petro et omnibus qui deinceps in ejus
 erant solio sessuri, promisit prius; dein ipsa re tradidit. Pro-
 misit tantummodo, cum ad eum dixit, ut legimus apud Di-
 vum Mattheum Evangelistam; *Ego dico tibi quia tu es*
Petrus et super hanc petram edificabo Ecclesiam meam;
et tibi dabo claves regni caelorum: et quidquid ligaveris su-
per terram, erit ligatum et in caelis: et quidquid solveris
super terram, erit solutum et in caelis. Tradidit ac promissa
 paravit; cum post resurrectionem, antequam in caelum as-
 cenderet, seiscitatus ex eo ter, quemadmodum affirmat Di-
 vus Joannes Evangelista; *Simon Barjona diligis me plus*
his? subjunxit in singula responsa: *pasce agnos meos; pasce*
Oves Meas: committens illi non partem aliquam ovium sua-
 rum, sed totum prius gregem, universa cum plenitudine
 potestatis ad alendos vitali Christianae Religionis pabulo cunc-
 tos ubique fideles, eosdemque ad caelestia sempiterna bea-
 titudinis pascua perducendi. “ Dominus enim providens
 schisma et dissensionem, ait Alliacensis, ex Magno Collegii
 Navarrae Magistro Cameracensis Archiepiscopus, consulit
 Petro, pro se et successoribus suis, auctoritatem disponendi
 ministros Ecclesiae et determinandi eorum jurisdictionem, di-
 cens; *pasce oves meas,* id est, sis pastor et praelatus generalis
 ad quem pertinet dispositio et regimen regale ovium et ovi-
 lis: “ Est ergo Romanus Pontifex caput, moderatorque
 universorum, qui tanquam in specula collocatus, stationem
 cuique suam describit, atque, ut centrum radios circuli, sic
 in se fidem, religionem, curas, vigilias, et, ut ita dicamus,
 gubernacula singulorum suis in curis, vigiliis, manibus col-
 ligit, atque connectit. Sic multo ante scripserat Petrus
 Bertrandi, Eduensis Episcopus: “ Origo hujus potestatis
 “ fuit a Deo immediate, videlicet a Christo concedente
 “ tam Petro et suis Successoribus, a quibus in alios deri-

"*vatur.*" (a) Quod qui negant, intrusos omni profectò usurpationis notâ eximunt; aut non inveniunt saltem in quo intrusus in Sedem vacantem Episcopus differat ab Episcopo legitimo; cùm habeat uterque Sacerdotii apicem. Itaque auctoritatem Christus Dominus noster Sancto Petro ejusque Successoribus ordinariam dedit ac plenam, uti ab hoc Summo Pastore, tanquam à fonte, reliqui animarum pastores jus peterent ad suas quisque partes rite obeundas. Quod olim adumbrasse per Isaiam videtur Dominus, cùm de Eliachim loquens Pontifice maximo: *Et dabo, inquit, clavem domus David super humerum ejus; et aperiet, et non erit qui claudat; et claudet, et non erit qui aperiat.* Quo videlicet typo figuratus est Petrus, ejusque Successores, quibus datam integram potestatem declarant claves, consuetum utique symbolum et insigne pleni atque absoluti domini. Quæ cum ita sint, sicuti divulsam à corpore membrum, neque motum, neque sensum, neque omnino vitam à corpore accipit suo; ita intrusi per Gallias Episcopi sive illi Parisiis, seu Lugduni, Rhotomagi seu alibi degant, cùm schismatici sint ac disjuncti ab hac sacrosanctâ Sede Apostolica et ab Ecclesiæ totius capite Pontifice Summo; videlicet vitam gratiæ, et pastorem auctoritatem nec sibi recipere ipsi, nec alteri cuiquam valent legitimam impertire. Ecclesia namque Catholica una tantum est in orbe terrarum: neque fieri potest ut alia Romano Pontifici, alia pareat Lugdunensi, aut Rhotomagensi, intruso verò multò minùs, et in locum legitimi Præsulis, viventis item ac repugnantis

(a) BIBLE. PP. tom. 4. *Hic autem Petrus Bertrandi Orator ille ipse est, qui doctè ac strenuè dixit pro Clero Galliarum, presentibus Philippo Rege et regni proceribus, contra P. de Cugnieres, Oratorem Parlamentii Mortuus est an. 1349.*

suffecto. Uui sponsa ejus Christus unus est, sic sponsa illius unica, de quâ Salomon ait in Canticis ex personâ Christi Domini nostri; *una est columba mea*: et Oseas Propheta: *congregabuntur filii Israël, et filii Juda pariter, et ponent sibi caput unum*. Et in eandem sententiam multò deinde post Sanctus Joannes; *fiet, inquit, unum ovile, et unus pastor*. Una erat, quemadmodum in Genesi legimus, Arca Noë; extra quam nulla omnino salus. Unum Tabernaculum quod fabricatus est Moyses. Unum Hierosolimæ Templum à Salomone conditum, quo in templo sacrificare et adorare oportebat. Una cujus staretur judicio Synagoga. Hæc nimirum omnia Ecclesiam denotabant quæ una est item; extra quam nihil boni. Etenim qui cum ejus corpore conjunctus non fuerit, nempe nullum à Christo capite recipiet influxum gratiæ vivificantis animam ac præparantis ad felicitatem æternam. Hujusce unitatis declarandæ causâ, contra quosdam hæreticos in symbolo canitur: *credo unam sanctam et Apostolicam Ecclesiam*: damnatusque à sacris Conciliis error est, privatas Ecclesias, cœu Alexandrinam, Constantinopolitanam, aut similes dari, quæ communi omnium capiti subjectæ non sint Pontifici Romano, ex quo perpetuâ serie ab Sancto usque Petro (qui Christi Domini jussu, uti à Divo Marcello martyre traditum est, Romanam elegit sedem eamque suo cruore sancivit) perducti Romani Pontifices; Vicarii Christi citra controversiam à tot ac tantâ sanctitate Doctoribus Latinis, Græcis, omniumque nationum haberi; ab sanctis Anachoretis, Episcopis et aliis Confessoribus honorati; tot signis atque miraculis, tot denique martyrum qui in hac fide et unione sanctæ Romanæ Ecclesiæ vitam profudère, testimonio comprobati sunt. Meritò igitur, consentienti Episcoporum omnium voce qui ad Chalcedonensem convenerant Synodum, Papæ Leoni pariter acclamatum, *Sanctissimus, Apostolicus, Universalis*. Et in Constantiensi

damnata est hæresis negantium super omnes et singulas omnium terrarum Ecclesias, Primatum Romani Pontificis eminare. Ad quas tam disertas firmasque patrum sanctiones atque decreta, Concilii quoque Florentini, quod sub Eugenio quarto, præter alias nationes, à Græcis etiam, Armeniis, et Jacobitis tanto studio celebratum est, in hæc verba accessit auctoritas: *Definimus sanctam Apostolicam Sedem et Pontificem Romanum, in universum orbem tenere primatum, ac successorem esse Petri et verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesie caput, et omnium Christianorum patrem et Doctorem existere: et ipsi in Beato Petro, pascendi, regendi, gubernandi universalem Ecclesiam à Domino Jesu Christo potestatem plenam esse traditam.*

“Nec verò aliter decebat Ecclesiam ab eo constitui, qui pacis auctor fuisset. Quæ enim concordia vel Episcoporum inter se, vel cum Episcopis populorum esse potuisset, nisi ad unum redirent omnia, unus omnibus præficere, unus auctoritate sententiæque causæ omnium questionisque dirimerentur? Hanc ergo Sedem, hanc Petri Cathedram revereri oportet, ei que obedientiam profiteri tum Episcopos qui cæteris presunt Ecclesiis, tum eos qui ab iisdem reguntur, neque alia dogmata aut leges sequi, quam quæ propositæ ab ipsâ aut probatæ sunt. Ita fit ut quæ à Patribus origo, centrum, radix unitatis vocatur, eadem non modo inter cives orthodoxos unius urbis, sed etiam inter omnes Ecclesiæ cives, qui ubique terrarum sunt, origo sit et centrum, et radix pacis atque concordie. Quare, ut dissensionum in eis quæ ad Religionem pertinent, modus sit, necesse est custodire ordinem diligenter, observare gradus, ita tamen ut nihil quisquam sentiat aut probeat quod à primâ Cathedrâ dissideat.” (a)

(a) Ex Illustriss. Franc. Falchi Episc. Pistor.

Si igitur in magni cuiusdam beneficii loco habendum est, ut profectò est, insitos esse populos corpori mystico Ecclesiæ Catholicæ quod à Spiritu Sancto vivificatur ac regitur, quam, teste Evangelistâ, idem spiritus docet omnem veritatem; si eximium est munus, lucem sanæ doctrinæ intueri, et Ecclesiæ fundamentis insistere, quam Apostolus Paulus ad Timotheum scribens domum Dei, columnam et firmamentum veritatis appellat; cui se promisit in æternum affore Christus Dominus, inquiens, *Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi*, ut legimus apud Matthæum Evangelistam; est sanè cur sine fine gratulentur istæ Diæceses Deo Domino et Conditori nostro, cuius providentia per Summum Pontificem ac reduces in Gallias aliosque legitimos pastores tantum illis bonum offerre dignatur. Præsertim cum jure sperandum sit, ex hac ipsâ conciliatione consensuque, fore, Christo Domino moderante, ut cum spiritualibus, temporaria quoque incrementa proveniant.

Pius quidem sepimus, spectatâ admodum virtute, et in sacro Collegio probatus per omnia: ac propter illustrem caritatem prudentiamque et exquisitam rectamque doctrinam, ad Sedem Apostolicam evectus, paternum in Galliam amorem profitetur his verbis: “ *quoniam tristitia mihi magna est et continuus dolor cordi meo pro filiis meis, qui sunt Galliæ populi. . . . Quid mihi optatius contingeret quàm vitam pro illis profundere, si eorum salus meo posset interitu representari?* (Litt. Encyc. p. 17)” Certum utique est et fixum Patri Sanctissimo Galliarum populos assiduo cultu, studio, atque etiam quoad fas piumque ferat, indulgentiâ prosequi.

Neque verò sacerdotibus qui revertuntur isthuc animus in idipsum aut alacritas deest, haud levi conceptâ fiduciâ, labores suos, ad Christi Domini gloriam, patriæ suæ rem, et animarum auxilium pari cum operæ pretio collocandi.

Humanæ quippe salutis amor, illos, et Christi Domini aliquâ saltem ex parte imitandi exstimulat studium; qui cruciatus ac necem subiit volens ac libens, uti mortales ab æternâ calamitate redimeret: atque per Evangelistam: *Ego sum pastor bonus; bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis.* Hoc divino exemplo incitati Pastores, et cæteri, parati veniunt, non verbo duntaxat, concilioque et spiritualibus adjumentis; sed ipsâ morte, si res ferat, periclitantibus animis opitulari.

Per hæc et similia documenta adhortationesque, **VENERABILES FRATRES**, ægros ingenii mobilitate vel improborum suasu à veritate aversos, ad sanitatem revocare conamini: conceptosque, si qui sunt, ab illis bonæ mentis igniculos, accuratè foveite et excitate: omnia omnibus corporis et animæ subsidia amanter, constanter atque industriè procurantes satagite, ne si quid sanari experiendo possit, omissum ullâ ex parte videatur. Vos denique in aliorum curationem ita, **VENERABILES FRATRES**, incumbite, ut intereâ vestræ ipsorum perfectioni ac salutî quàm diligentissimè consulatis.

FINIS.

Typis PHILIPPI LE BOUSSONNIER & SOCI
No. 5. Hollen Street, Soho.

i-
a-
ab
go
i-
ri,
a-
us

E-
o-
are
tis
or-
rie
sit,
um
ut
en-